

13.5.4

52b (סיים הפרק) → (חלץ ועשה מאמר)

1. לא יוכל בעלה הראשון אֲשֶׁר שִׁלְחָה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אֲשֶׁר הטמאה כי תועבה הוא לפני ה' ולא תחטיא את הארץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נתן לך נחלה: דברים מז, ד

- I. Analysis of גט → חליצה, nothing after חליצה is considered
- a. Note: this is true whether with the same יבם and יבמה or with 1 יבם and 2 יבמות
 - i. Observation: this is *contra* בן עזאי who allows for מאמר אחר מאמר with 2 brothers and 1 יבמה; but not inverse
 - b. Note: משנה could have also said כלום ביאה כלום (אין אחר ביאה כלום) (אביי ורבא)
 - i. However: the תנא was more concerned with the release of the יבמה (חליצה)
 - c. רב's observation (about ועשה מאמר): this is per ר"ע (אין קידושין תופסין בח"ל) ר"ע; but per חכמים, חליצה is *not* a closer
 - i. Challenge: משנה can't be per ר"ע; in earlier clause (of ג משנה ג), גט → מאמר requires חליצה
 - ii. But: if it were ר"ע, once he gave a גט, מאמר should not be meaningful
 1. Per: his ruling that once he gives a גט to his יבמה, she is forever אסורה to him, per v. 1
 2. Answer (אשי): גט of a יבמה is דרבנן; ר"ע's use of the verse is an אסמכתא
 3. Suppot from ברייתא רבי: רבי is quoted as limiting our ruling to ר"ע, who equates חליצה:: ערוה:
 - (a) But: חכמים maintain that actions after חליצה are meaningful
 - (b) רבי (himself): this is only if he was מקדש (after חליצה) as a wife; but if he did it as יבמה – meaningless
 4. Parallel ברייתא: if he gave חליצה and then קידושין (מאמר)
 - (a) דבי: if he gave it to her as אישות, requires a גט; if as יבמות – no גט needed
 - (b) חכמים: in any case, requires a גט
 5. Analysis: of רבי's opinion and that of חכמים
 - (a) דבי יוסף sees it like a case of working on גר's property (who died) without knowing
 - (i) Challenge (אביי): in that case, he didn't intend any קנין, unlike here (intended יבמין)
 - (b) אביי: case is where he said לי במאמר יבמין
 - (i) דבי: sees מאמר as "riding" on the זיקה; once זיקה is gone (via חליצה), מאמר has no anchor
 - (ii) חכמים: they are separate; had he given her מאמר beforehand, it would be valid – same now
 - (c) דבא: had he said "במאמר יבמין" all would agree that it is valid; here he said "התקדשי לי בזיקת יבמין"
 - (i) דבי: holds חליצה, יש זיקה, erased it
 - (ii) חכמים: אין זיקה; had he made this statement beforehand, it would be valid – same now
 - (d) ד' שרביא: the problem here is חליצה פסולה (had he done חליצה first, all agree מאמר is invalid)
 - (i) דבי: מאמר can no longer be effective
 - (ii) חכמים: חליצה פסולה doesn't exempt all → still room for מאמר to be effective
 - (e) ד' אשי: all agree that חליצה פסולה doesn't fully exempt; here dispute is if a תנאי is valid for חליצה
 - (i) דבי: תנאי is invalid; therefore, חליצה (done on condition which was unmet) still fully valid
 - (ii) חכמים: תנאי may be employed in חליצה
 - (f) דבינא: all agree that a תנאי is valid; they disagree if a תנאי כפול is required or not
- II. משנה ג: examples of rules in ד
- a. If: he did מאמר to 2 יבמות, must give גט to both and 1 חליצה
 - b. If: he gave מאמר to one and גט to another, the בעלת המאמר requires גט וחליצה
 - c. If: he gave מאמר to one and had ביאה with another, both need גיטין and one חליצה
 - d. If: he gave מאמר to one and חליצה to another, the first one needs a גט
 - i. Note: this supports שמואל (חלץ לבעלת הגט, לא נפטרה צרתה) and refutes יוסף ("don't soil another's cistern...")
 - ii. Block: it doesn't state that he *should* give חליצה; rather, if he *gave* חליצה...
 - e. If: he gave גיטין to both, they both require חליצה
 - i. Observation: this seems to support רב"ה, who says that חליצה פסולה must be done by all brothers
 1. Rejection: the plural "צריכות" here is generic, not specific
 - f. If: he gave a גט to one and had ביאה with another, she requires גט וחליצה
 - g. If: he gave a גט to one and מאמר to another, she requires a גט and חליצה
 - h. If: he gave a גט to one and חליצה to another, nothing counts after חליצה
 - i. Observation: again, seems to support שמואל and refute רב יוסף (as above, (e))
 - ii. Rejection: as above – חליצה here is not *prescribed*, rather it is *described* as having happened (בדיעבד)

- III. חליצה → חלק → גט, or מאמר → חלק, or חלק → חלק → משנה ה
- a. *Whether*: it is 1 יבם to 2 יבמות or 2 יבמים with 1 יבמה
- i. *Note*: this works with ר' יוחנן who regards entire "household" as "reduced" to לאוין
- Teaching*: that אין קידושין תופסין בח"ל
 - However*: according to ר"ל (all are still חייבי כריתות, except חולץ and חלוצה themselves), should be obvious that אין קידושין תופסין בח"ל – no need to teach that nothing works after חליצה
 - Defense*: ר"ל could point out that there is no need for מאמר ועשה מאמר (with 2 יבמים), since it is universally accepted that אין קידושין תופסין באשת איש, nonetheless, it taught it
 - Rather*: since it taught the release of 1 יבם and 1 יבמה, taught also 2 יבמות from 1 יבם;
 - Then*: in parallel, taught also 1 יבמה from 2 יבמין
- b. *Note*: משנה could have also said אין אחר ביאה כלום (אביי ורביא's version)
- i. *However*: the תנא was more concerned with the release of the יבמה (חליצה)
- IV. חליצה → גט → מאמר → חלק → משנה ו
- a. *However*: ביאה is a "closer" if at beginning (first); if in the middle or at end, later actions count
- i. *Understood*: why we need to mention חליצה followed by מאמר
- Teaching*: that we aren't גוזר a case of מאמר after חליצה against מאמר before חליצה
 - However*: why the need to teach חליצה followed by גט?
 - Counter*: why is there a need to teach בעל followed by מאמר
 - We understand*: why בעל ונתן גט is needed, we are גוזר a case of גט after ביאה against גט before ביאה
 - Rather*: since we taught ועשה מאמר חליץ ועשה מאמר, we also taught מאמר before חליץ
 - Similarly*: since we taught גט ונתן גט, he also taught גט ונתן גט
- b. *Dissent*: ר' נחמיה – both בעילה and חליצה, at any point in sequence, are closers
- c. 3 *ברייתא* opinions
- i. *ת"ק*: only חליצה is always a "closer", ביאה is only a "closer" at beginning
- Reason*: there is no reason to enact גזירה of חליצה before מאמר as a precaution against מאמר לאחר חליצה
 - But*: there is reason to make such a גזירה in the case of ביאה
- ii. *ד"ג*: both are always closers
- Reason*: since חליצה is מה"ת, all know;
 - And*: since ביאה is מה"ת, no reason to be גוזר אחר מאמר גוזר אחר ביאה against ביאה אחר ביאה
- iii. *אבא יוסי בן יוחנן איש ירושלים*
- Reason*: he agrees with רבנן, and extends גזירה to חליצה as a precaution against ביאה